

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๕

๑. หลักการและเหตุผล

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากได้มีการเปลี่ยนแปลงวิชาชีพการบำบัดโรคสัตว์มาเป็นวิชาชีพการสัตวแพทย์ และพระราชบัญญัติควบคุมการบำบัดโรคสัตว์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งเป็นกฎหมายควบคุมวิชาชีพการบำบัดโรคสัตว์ มีบทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องและเหมาะสมกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ สมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการควบคุมการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์เสียใหม่ โดยให้มีองค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ในรูปของสภาวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ให้มีความคล่องตัวในการดำเนินงาน และในขณะเดียวกันก็ให้สาขาวิชาชีพดังกล่าวทำหน้าที่ควบคุมและส่งเสริมมาตรฐานการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ และควบคุมมิให้มีการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคลซึ่งไม่มีความรู้อันก่อให้เกิดภัยและความเสียหายแก่ประชาชน ซึ่งรู้เท่าไม่ถึงการณ์ที่มารับบริการจากบุคคลเช่นนั้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญ

๒.๑ วิชาชีพการสัตวแพทย์ กำหนดความหมายของคำว่า “วิชาชีพการสัตวแพทย์” ให้หมายความว่า วิชาชีพเกี่ยวกับการกระทำใดๆ ต่อร่างกายสัตว์เพื่อการตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การป้องกันโรค การบำบัดรักษา หรือการกำจัดโรคสัตว์ และการกระทำโดยตรงต่อร่างกายสัตว์ด้วยการฉีดสารหรือการสอดใส่วัตถุใดๆ เข้าไปในร่างกายสัตว์เพื่อการตกแต่งหรือการบำรุงร่างกายสัตว์ การตอนหรือการขยายพันธุ์สัตว์ด้วยเทคนิคที่สามารถป้องกันการแพร่โรคทางการสืบพันธุ์ และให้หมายความรวมถึงโรคติดต่อระหว่างสัตว์และมนุษย์ และการโภชนาภิบาลด้านสุขศาสตร์การอาหารและการปนเปื้อนในอาหารที่มีต้นกำเนิดมาจากสัตว์ (มาตรา ๔)

๒.๒ องค์กรผู้รับผิดชอบ กำหนดให้สัตวแพทย์สภา มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์ เช่น ควบคุมการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการสัตวแพทย์ ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาวิชาชีพการสัตวแพทย์ เป็นตัวแทนผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ของประเทศไทย เป็นต้น และมีอำนาจหน้าที่อื่นๆ เช่น รับขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ รับรองปริญญา อนุปริญญา ประกาศนียบัตร อนุมัติบัตร หรือวุฒิบัตรในวิชาชีพการสัตวแพทย์ของสถาบันต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการสมัครเป็นสมาชิก เป็นต้น (มาตรา ๗ และมาตรา ๘ ประกอบกับมาตรา ๙)

กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำรงตำแหน่งนายกพิเศษแห่งสัตวแพทย์สภา (มาตรา ๑๑) และกำหนดให้มี “คณะกรรมการสัตวแพทย์สภา” ประกอบด้วย (มาตรา ๑๖)

(๑) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิบดีกรมปศุสัตว์ คณบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน นายกษัตริย์แพทย์ผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์แห่งประเทศไทย และนายกสัตวแพทย์สมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

(๒) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนกระทรวงกลาโหมหนึ่งคน กระทรวงมหาดไทยหนึ่งคน กระทรวงสาธารณสุขหนึ่งคน กรมประมงหนึ่งคน กรมปศุสัตว์หนึ่งคน และกรุงเทพมหานครหนึ่งคน

(๓) กรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งจากสมาชิก มีจำนวนเท่ากับจำนวนกรรมการใน (๑) และ (๒) รวมกันในขณะเลือกตั้งแต่ละคราว

โดยให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่เช่น แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจรรยาบรรณ คณะอนุกรรมการสอบสวน และคณะอนุกรรมการอื่นเพื่อทำการหรือพิจารณาเรื่องต่างๆ อันอยู่ในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสัตวแพทยสภา ออกข้อบังคับสัตวแพทยสภาว่าด้วยการเป็นสมาชิก เป็นต้น (มาตรา ๒๔)

๒.๓ สมาชิกสัตวแพทยสภา สมาชิกสัตวแพทยสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ (มาตรา ๑๓)

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(๒) มีความรู้ในวิชาชีพการสัตวแพทย์โดยได้รับปริญญา อนุปริญญาประกาศนียบัตร ในวิชาสัตวแพทยศาสตร์จากสถาบันการศึกษาที่ทบวงมหาวิทยาลัยหรือสัตวแพทยสภารับรอง หรือมีความรู้ในวิชาชีพการสัตวแพทย์โดยได้รับปริญญาสาขาอื่น ที่มีใช้สัตวแพทยศาสตรบัณฑิต หรือประกาศนียบัตรจากสถานศึกษาที่สัตวแพทยสภารับรอง

(๓) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติซึ่งคณะกรรมการสัตวแพทยสภาเห็นว่าจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

(๔) ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีที่คณะกรรมการสัตวแพทยสภาเห็นว่า จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

(๕) ไม่เป็นผู้มีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือไม่เป็นโรคที่กำหนดไว้ในข้อบังคับสัตวแพทยสภา โดยสมาชิกสัตวแพทยสภามีสิทธิและหน้าที่ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๑๔)

(๑) ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ขอนั่งสื่อนุมัติ หรืออนุมัติบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์สาขาต่างๆ หรือขอหนังสือแสดงวุฒิอื่นในวิชาชีพการสัตวแพทย์ โดยปฏิบัติตามข้อบังคับสัตวแพทยสภาว่าด้วยการนั้น

(๒) แสดงความคิดเห็นและซักถามเป็นหนังสือเกี่ยวกับกิจการของสัตวแพทยสภาไปยัง คณะกรรมการสัตวแพทยสภาเพื่อพิจารณา และในกรณีที่สมาชิกรวมกันตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไป เสนอให้ คณะกรรมการสัตวแพทยสภาพิจารณาเรื่องใดที่เกี่ยวกับกิจการของสัตวแพทยสภา คณะกรรมการสัตวแพทยสภา ต้องพิจารณา และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้เสนอทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันได้รับเรื่อง

(๓) เลือกตั้งหรือรับเลือกตั้งเป็นกรรมการสัตวแพทยสภา

(๔) ผดุงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพและปฏิบัติตนตามพระราชบัญญัตินี้

๒.๔ สำนักงานสัตวแพทยสภา มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้มีสำนักงาน สัตวแพทยสภาทำหน้าที่ธุรการต่างๆ ให้แก่คณะกรรมการสัตวแพทยสภาและสัตวแพทยสภา และให้มีสำนักงาน สาขาได้ตามความจำเป็น ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการสัตวแพทยสภากำหนด

๒.๕ การควบคุมการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ (มาตรา ๒๙ - มาตรา ๔๙) พระราชบัญญัตินี้ควบคุมการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์โดยใช้ระบบของการขึ้นทะเบียนและการออก ใบอนุญาต (มาตรา ๒๙) โดยห้ามมิให้ผู้ซึ่งมิได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตใช้คำหรือข้อความด้วยอักษรไทยหรือ อักษรต่างประเทศว่า สัตวแพทย์ นายสัตวแพทย์ สัตวแพทย์หญิง หรือนายสัตวแพทย์หญิง หรือใช้อักษรย่อของคำ ดังกล่าวประกอบกับชื่อตัวหรือชื่อสกุลของตน หรือใช้คำหรือข้อความอื่นใดที่มีความหมายเช่นเดียวกัน หรือแสดง ด้วยวิธีใด ๆ ซึ่งทำให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ รวมถึงการใช้ จ้าง วาน หรือยินยอมให้ ผู้อื่นกระทำได้กล่าวให้แก่ตน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับสัตวแพทยสภา (มาตรา ๓๐) และกำหนดให้แบ่งผู้ ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์เป็นสองชั้น คือ ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง และผู้ประกอบวิชาชีพการ สัตวแพทย์ชั้นสอง (มาตรา ๓๒) โดยกำหนดความรู้ไว้เป็นคุณสมบัติของผู้มีสิทธิขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็น ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ดังนี้ (มาตรา ๓๓)

(๑) ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ต้อง

(ก) ได้รับปริญญาสัตวแพทยศาสตรบัณฑิตจากสถานศึกษาในประเทศไทยที่ ทบวงมหาวิทยาลัยหรือสัตวแพทยสภารับรอง หรือ

(ข) ได้รับปริญญาในสาขาวิชาชีพการสัตวแพทย์จากสถานศึกษาในต่างประเทศและได้รับ อนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพในประเทศที่ตนได้รับปริญญา เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยอาจไม่ต้องเป็นผู้ได้รับ อนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพในประเทศที่ผู้นั้นได้รับปริญญาก็ได้ แต่ต้องผ่านการสอบความรู้ตามข้อบังคับ สัตวแพทยสภา

(๒) ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นสอง ต้องมีความรู้ในวิชาชีพการสัตวแพทย์โดยได้รับ ปริญญาสาขาอื่นที่มีใช้สัตวแพทยศาสตรบัณฑิต หรือประกาศนียบัตรจากสถานศึกษาที่สัตวแพทยสภารับรอง และ ผ่านการสอบความรู้ตามข้อบังคับสัตวแพทยสภา

เมื่อบุคคลใดได้รับใบอนุญาตจากสัตวแพทยสภาให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์แล้ว ต้องประกอบวิชาชีพภายใต้บังคับแห่งข้อจำกัดและเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับสัตวแพทยสภา (มาตรา ๓๕) และต้องรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับสัตวแพทยสภา (มาตรา ๓๖)

๒.๖ การกำกับดูแล (มาตรา ๕๐ – มาตรา ๕๓) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของสัตวแพทยสภา และการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ และสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของสัตวแพทยสภาและการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

๒.๗ บทกำหนดโทษ (มาตรา ๕๔ – มาตรา ๕๗) ได้กำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย เช่น ผู้ใดประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ หรือแสดงด้วยวิธีใดๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้มีสิทธิประกอบวิชาชีพดังกล่าว โดยมิได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตจากสัตวแพทยสภา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๓. ผู้รักษาการตามกฎหมายและวันบังคับใช้

กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งออกกฎกระทรวงและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๖) และพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙ ตอนที่ ๓๖ ก หน้า ๑ วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๕ โดยให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (มาตรา ๖)

เอกสารแนบท้ายพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๕

อัตราค่าธรรมเนียม

- (๑) ค่าขึ้นทะเบียนและใบอนุญาต
เป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง
และค่าต่ออายุใบอนุญาต ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท
- (๒) ค่าขึ้นทะเบียนและใบอนุญาต
เป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นสอง
และค่าต่ออายุใบอนุญาต ฉบับละ ๓,๐๐๐ บาท
- (๓) ค่าหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียน
เป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ฉบับละ ๕๐๐ บาท
- (๔) ค่าหนังสืออนุมัติ หรือวุฒิบัตรแสดง
ความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ
การสัตวแพทย์ และหนังสือแสดงวุฒิอื่นใน
วิชาชีพการสัตวแพทย์ ฉบับละ ๒,๐๐๐ บาท
- (๕) ค่าใบแทนใบอนุญาตตาม (๑) และ (๒)
และใบแทนเอกสารตาม (๔) ฉบับละ ๕๐๐ บาท